

THỂ THỨC BẦU CỬ TỔNG THỐNG MỸ

NGUYỄN VĂN BÌNH

Ngày thứ ba 3-11-2020 tới đây, nước Mỹ sẽ tổ chức cuộc bầu cử chọn Tổng Thống giữa ông Donald Trump, đương kim tổng thống thuộc đảng Cộng Hòa và cựu Phó Tổng Thống Joe Biden thời TT Obama thuộc đảng Dân Chủ. Đây được xem là một cuộc bầu cử gây nhiều tranh cãi, tạo nhiều chia rẽ nhất giữa hai phe bên vực và chống TT Donald Trump trong quần chúng Mỹ và ngay cả trong cộng đồng VN.

Ông Donald Trump Ông Joe Biden

Thể thức bầu cử Tổng Thống Mỹ được qui định nơi Điều II, Khoản 1 và trong các tu chính án XII, XXII và XXIII của bản Hiến Pháp Hoa Kỳ năm 1787.

Vì Hoa Kỳ là một quốc gia Liên Bang bao gồm 50 tiểu bang nên thể thức bầu cử Tổng Thống có phần khác biệt so với các quốc gia đơn thuần khác trên thế giới.

Hoa Kỳ không áp dụng thể thức bầu cử phổ thông (Popular Vote) do toàn thể cử tri trực tiếp chọn ra vị tổng thống, hễ ai có nhiều phiếu phổ thông thì thắng cử mà nhiều quốc gia áp dụng.

Hoa Kỳ chọn Tổng Thống Chế, nên cũng không áp dụng thể thức cử tri đi bầu các đại biểu Quốc Hội, rồi đến lượt các đại biểu Quốc Hội chọn ra vị lãnh đạo quốc gia mà các chế độ Đại Nghị áp dụng.

Hoa Kỳ áp dụng thể thức bầu cử Tổng Thống qua mô thức Đại Cử Tri Đoàn (Electoral Vote), nghĩa là người dân Hoa Kỳ đi bầu chọn Tổng Thống một cách gián tiếp và giao quyền chọn Tổng Thống cho một Đại Cử Tri Đoàn. Lý do đơn giản là các nhà lập quốc Hoa Kỳ không tin vào mô hình bầu trực tiếp. Vì chân lý không phải lúc nào cũng thuộc về số đông và đa số cử tri không phải lúc nào cũng đưa ra quyết định đúng. Đồng thời cũng tránh tình trạng các tiểu bang đông dân áp đảo các tiểu bang nhỏ ít dân. Sự độc tài của số đông là điều mà bản Hiến Pháp Hoa Kỳ muốn tránh. Chính vì thế, Hiến pháp Hoa Kỳ qui định Quốc Hội có hai viện: Hạ Viện và Thượng Viện. Hạ Viện có tánh cách đại diện cho nhân dân Mỹ. Tiểu Bang nào có đông dân thì có nhiều Dân Biểu và nhiệm kỳ là 2 năm. Trái lại, Thượng Viện đại diện cho 50 tiểu bang. Mỗi tiểu bang dù lớn hay nhỏ đều có 2 nghị sĩ và nhiệm kỳ lâu hơn là 6 năm. Các Dự Luật phải thông qua cả hai viện thì mới được đưa lên Tổng Thống ban hành thành luật.

Hoa Kỳ qui định mỗi tiểu bang được phân bố một số Đại Cử Tri bằng số Dân Biểu và Nghị Sĩ cộng lại. Thí dụ tại California có 53 Dân Biểu và 2 Nghị Sĩ thì có số Đại Cử Tri là 55. Hiện Đại Cử Tri Đoàn của Hoa Kỳ gồm có 435 Dân Biểu và 100 Nghị Sĩ cộng thêm 3 Cử Tri Đoàn của Quận Hoa Thịnh Đốn (District of Columbia) nên tổng số Đại Cử Tri Đoàn toàn quốc là 538. Muốn thắng cử, ứng cử viên Tổng Thống phải có tối thiểu là 270 phiếu của Đại Cử Tri Đoàn.

Các Cử Tri Đoàn không phải là các Dân Biểu và Nghị Sĩ đương nhiệm mà do các ứng cử viên Tổng Thống của các đảng nộp Danh Sách Cử Tri cho các tiểu bang đúng với con số

đại cử tri của tiểu bang đó có. Các Đại Cử Tri từ các tiểu bang gặp nhau một lần để bầu Tổng Thống rồi giải tán luôn. Quyết định của Đại Cử Tri Đoàn phải theo kết quả phiếu bầu của cử tri của tiểu bang mình đại diện.

Cử tri toàn quốc đi bầu, họ không bầu cho Đại Cử Tri Đoàn mà bầu trực tiếp cho ứng viên mà họ chọn. Trên phiếu bầu, họ có thể chọn ông Donald Trump hay ông Joe Biden hay ứng cử viên của đảng nào khác.

Ứng cử viên nào giành được đa số phiếu phổ thông ở tiểu bang nào thì sẽ được tất cả phiếu cử tri đoàn của tiểu bang đó. (trừ tiểu bang Maine và Nebraska có cơ chế riêng). Thí dụ: Ai thắng phiếu phổ thông tại California thì sẽ nắm trọn 55 phiếu đại cử tri đoàn. Đó là theo nguyên tắc “winner take all”.

Hiến Pháp Hoa Kỳ qui định để được ứng cử chức vụ Tổng Thống, người đó phải có quốc tịch Hoa Kỳ, sinh ra tại Hoa Kỳ đồng thời phải sinh sống tại Hoa Kỳ ít nhất 14 năm và tối thiểu là 35 tuổi. Nhiệm kỳ của Tổng Thống là 4 năm và tối đa là hai nhiệm kỳ tức chỉ có 8 năm.

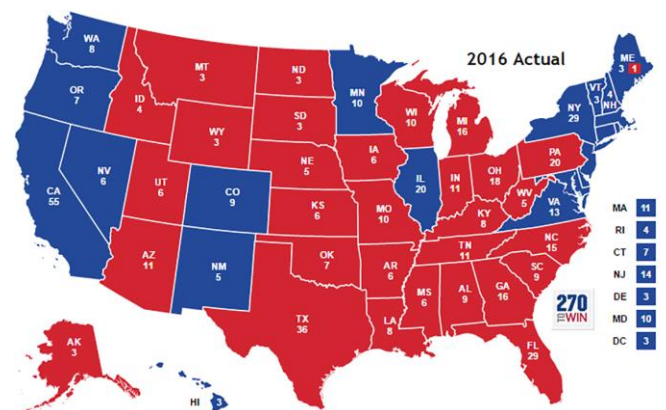
Trước hết các ứng cử viên thuộc đảng Cộng Hòa, Dân Chủ hay đảng nào khác phải trải qua một cuộc bầu cử sơ bộ trong nội bộ đảng để cuối cùng chọn ra một ứng cử viên đại diện chính thức cho đảng. Hiện ông Joe Biden đại diện cho đảng Dân Chủ và đương kim Tổng Thống Donald Trump đại diện cho đảng Cộng Hòa.

Ứng cử viên Tổng Thống sẽ chọn ứng cử viên Phó Tổng Thống cùng Liên Danh với mình. Do đó, khi ứng cử viên Tổng Thống được chọn thì đương nhiên ứng cử viên Phó Tổng Thống được chọn luôn.

Giữa hai ứng cử viên Donald Trump và Joe Biden đều có những ưu thế riêng để có thể thắng trong cuộc bầu cử. TT Trump với khẩu hiệu Make American Great Again, trong ba

năm cầm quyền, ông đã phát triển kinh tế vững mạnh, thị trường chứng khoán tăng vọt, giảm nạn thất nghiệp, đem nhiều công việc từ ngoại quốc về lại Hoa Kỳ, phát triển quân đội, diệt trừ nạn khủng bố Isis, ngăn cản mòng bành trướng bá quyền và cân bằng cán cân thương mại với Trung Cộng, giảm di dân lậu vào Hoa Kỳ v.v. Ông được sự yểm trợ của giới bảo thủ, thợ thuyền, nông dân, quân đội, cảnh sát, giáo dân Thiên Chúa Giáo. Trái lại, ông Joe Biden được sự yểm trợ của giới cấp tiến, giới trẻ, phụ nữ, dân da đen và giới truyền thông.

Qua kết quả bầu cử TT vào năm 2016, chúng ta thấy ông Donald Trump có ưu thế các tiểu bang bảo thủ và một số tiểu bang trong số 11 swing states có tánh cách quyết định.

Riêng ông Joe Biden có ưu thế tại một số tiểu bang Dân Chủ như Cali, New York, Minnesota, Illinois, Washington, Oregon, New Mexico, Colorado, Nevada, Virginia, Massachusetts, New Jersey, Maryland, Vermont, Connecticut, Rhode Island, Delaware, Maine, Hawaii, New Hampshire, Washington DC và vài tiểu bang swing states.

Cuộc khủng hoảng vì cơn đại dịch Covid-19 đã làm đình trệ kinh tế, bị giới truyền thông thiên tả đánh phá liên tục, một vài người ra sách chỉ trích ông đang là một trở ngại cho TT Trump.

Tuy nhiên, những cuộc biểu tình bạo động với danh nghĩa “Black Lives Matter” sau

cái chết của người da đen ,ông George Floye với những hành động cướp bóc, phá hủy các tượng đài có tánh cách lịch sử của quốc gia như tượng TT George Washington, người cha già, có công lập quốc Hoa Kỳ ở Portland, tượng TT Andrew Jackson trước tòa Bạch Ốc, tượng Christopher Columbus, người tìm ra Mỹ Châu ở Minnesota, Boston, tượng thánh Junipero Serra mới được Đức Giáo Hoàng phong thánh vào năm 2015 tại công viên Golden Gate,San Francisco, tại Los Angeles, điện Capitol State ở Sacramento, đặc biệt là phe biểu tình đòi giật sập tượng Chúa Giêsu, họ nại lý do Chúa Giêsu là người da trắng, lập khu tự trị tại Seattle , đặc biệt có chiều hướng đưa nước Mỹ về Xã Hội Chủ Nghĩa cực đoan đã làm giảm uy tín của đảng Dân Chủ rất nhiều. Kể từ thời TT Bill Clinton qua thời TT Obama, đảng Dân Chủ đã đem nhiều hăng xướng, kỹ thuật cao cho Trung Cộng, biến Trung Cộng từ một quốc gia yếu kém lên hàng cường quốc, giàu có, đe dọa thế giới và ngay cả Hoa Kỳ. Ngoài ra, ông Joe Biden trong quá trình làm nghị sĩ và phó tổng thống không có thành tích gì đáng kể. Năm 1975, ông Joe Biden lên tiếng phản đối đưa dân VN sang tỵ nạn tại Hoa Kỳ. Nghị sĩ Kamala Harris của Cali cho biết vào năm 1970, ông Biden đã chủ trương kỳ thị người da đen. Cả hai cha con ông Biden làm ăn với Trung Cộng. Joe Biden lớn tuổi, sức khỏe suy kém và nhất là chưa đưa ra một chính sách nào để phát triển quốc gia trên cả hai lãnh vực quốc nội và quốc tế, trong khi ông lại chỉ chuyên chỉ trích việc làm của TT Trump. Ai cũng biết chỉ trích thì dễ, nhưng làm mới khó. Nhiều người cũng lo ngại, khi Dân Chủ lên nắm quyền, thì sẽ thỏa mãn nhiều yêu sách quá đáng cho cộng đồng người da đen, di dân lậu và tạo điều kiện thuận lợi cho Trung Cộng thao túng Hoa Kỳ trên nhiều lãnh vực.

Thêm nữa, khuynh hướng chính trị của Mỹ lâu nay, thường dành cho vị Tổng Thống cầm quyền hoàn thành hai nhiệm kỳ 8 năm.

Chúng ta hãy chờ xem kết quả của cuộc bầu cử vào ngày 3-11-2020 tới đây và chắc chắn ứng cử viên nào thắng cử do đa số dân Mỹ bầu ra, chúng ta phải tôn trọng quyết định này./.

NGUYỄN VĂN BÌNH